

„Edinost“

Iz nje enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na račun brez priloge se naročnine ne opravila ne vračajo.

Obkarnah v Trstu se prodajajo poštne in druge številke po 6 stotink (3 nov.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nov.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravništvo. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

„Dante Alighieri“.

Štirje so glavni momenti, ki zanimajo nas pri tem društvu, ki ima te dni svoj občni zbor v Veroni. Ti štirje momenti so: Kaj je društvo »Dante Alighieri«? Kako stališče zavzema proti njemu laška vlada? Kako sodi naša vlada o stališču, ki je zavzemlje laška vlada napram društvu? In slednjič: kako stališče zavzemajo laški oficijelni in neoficijelni socijalisti proti temu društvu?

Vse te točke nam več ali manj v novič pejasnjujejo dogodki na predvčerajšnjim zborovanju. Kaj je torej društvo »Dante Alighieri« in kateri so njegovi cilji? To vprašanje je že davno rešeno.

Vsako, kogar lekolikčak zanima to društvo, je že davno prepričan, da je to društvo glavni sedež lašk. irredentizma, kar so že tolikokrat dokazala njeg. vsakoletna občna zborovanja. Seveda se irredentistični značaj tega društva kolikor toliko prikriva s plaščem kulture: Sicer pa se nam dozdeva, da ličnosu, odločevalne v tem društvu, same tako hočejo, da se ta plašč tu in tam nekoliko privzdiga tako, da se svetu razkrivajo pravi nameni društva, ker le na ta način morejo delati izdatno reklamo za te namene. Društvo skrbi navidezno za ohranitev in ugled laškega jezika izven mej Italije, v resnici pa le pripravljata tla za priklopjenje onih obmejnih dežel, v katerih bivajo tudi Italijani, k italijanskemu kraljestvu. To trditev nam v novič potrjuje letošnje zborovanje. Sam vladni odposlanec, državni podtajnik Talamo, nam je to dokazal v svojem pozdravnem govoru. Rekel je, da se vlada raduje na zmagah, s katerimi se utrjuje ugled in raste zaupanje v osodo Italije. Kako je to razlagati, da morejo zmage društva, ki je baje namenjeno samo kulturnim namenom izvenitalijanskih Lahov, utrjati zaupanje v osodo Italije?! Je-li mari osoda Italije odvisna od tistih Italijanov, ki žive v Buenos-Aires v južni Ameriki, ali pa v afriški Aleksandriji? Ali od onih, ki zidajo hiše in prodajajo sladoled v Ljubljani? Ne, od teh ni odvisna osoda Italije, temveč osoda Italije je odvisna le od onih Italijanov, ki žive že sedaj v Italiji, ali pa od onih obmejnih Italijanov, ki imajo upanje, da bodo prej ali slej rešeni iz pod tuje oblasti ter pridruženi materi Italiji. Osoda Italije je torej odvisna od že obstoječe in od takomenovane »neodrešene Italije«. Ker pa je delovanje društva »Dante Alighieri« omejeno le na izvenitalijanske Italijane, oziroma na dežele, v katerih prebivajo isti, je popolnoma jasno, da je mislil vladni odposlanec Talamo le na neodrešene pokrajine, ker le one bodo mogle uplivati na osodo Italije s tem, da isto (Italijo) povečajo s svojim priklopjenjem. Seveda treba tudi zapisati malo klavzulo, če bo evropska konstelacija sploh kedaj dovoljevala to!!

Dosedaj smo bili vajeni slišati irredentistične izjave na zborovanjih tega društva večinoma le iz ust njegovega predsednika, znanega senatorja Villarija; na letošnjem zborovanju pa so šli gospoda še korak dalje in je sama vlada podala po svojem odposlaneu najjasnejšo irredentistično izjavo. Izjava predsednika Villarija ni bila sicer takrat tako irredentistična, kakor ona vladnega odposlanca, bila pa je toliko bolj značilna za naše pokrajine, katere je Villari imenoval — italijanske. Katere druge pokrajine na vzhodnem obrežju jadranskega morja je mogel Villari smatrati italijanskimi, ako ne naše?! Jasno je torej, da je mislil na naše pokrajine. Zanj so toraj Primorska, Dalmacija in morda še celo hrvatsko Primorje ter Črnagora in Albanija — italijanske pokrajine!! Da ne govorimo o slednjih treh, kjer absolutno ni Ita-

lijanov! Villari in dosledno žnjim tudi isto društvo, kateremu predseduje on, prištevata torej naše, Primorsko, ki je po veliki večini slovansko, in Dalmacijo, kjer živi le peščica poitalijančenih Hrvatov po dveh ali treh mestecih k italijanskim! In ti dve deželi, v družbi z onimi tremi, zgoraj imenovanimi, kjer Italijanov niti ni, bodo — po menenju laške vlade — odločevale osodo Italije!! Je-li treba tu še pojasnjevati stališče laške vlade nasproti temu društvu? Ako je vladni odposlanec rekel, da laška vlada sledi korak za korakom delovanju tega irredentističnega društva in se raduje njega zmag, tr ako pomislimo, da je ravno italijanska vlada podala na tem zborovanju najbolj irredentistično izjavo, je dovolj jasno, da ta vlada popolnoma soglašata s stremljenji tega društva — torej z irredento — in da njegovo delovanje z vsemi močmi podpira, kar dokazuje tudi fakt, da so člani tega društva celo laški — generali! —

Preidemo k tretjem vprašanju!

Kaj pravi avstrijska vlada na tako postopanje italijanske vlade?! Kaj pravi naša vlada k temu, da se nje zaveznica tako neženirano druži z onimi, ki delajo načrte v to, da ji otmo primorske pokrajine, da se druži z onimi, ki se pripravljajo za naskok na integriteto monarhije Habsburgov?!

Ti ljubi Bog, kaj naj reče vlada, ki išče vsako najmanjšo priiiko, da se ponižno klanja po prahu pred svojima takomenovanima zaveznicema?! Naša vnjanja politika je že tako obnemogla, tako brez vsake enerģije, tako brez samostalnosti in lastne inicijative, da je sploh nemogoče pričakovati od nje, da bi kje resno nastopala v obrambo svojih interesov! Ona se skromno zadovoljuje s tem, kar jej milostno naklonjati njeni zaveznici, Nemčija in Italija. Ako sme n. pr. laška vlada tako brezobzirno postopati z zavodom sv. Jeronima, torej z zavodom, ki je pod pokroviteljstvom avstrijske vlade, ako ta poslednja svoje višje generale, admirale, godbo in vojaštvo pošilja vsprejemati jednega nemškega majorja s par častniki in nekaj vojak in ako se potem na čast štirim nemškim častnikom prirejajo sijajne pojedine, ki stanejo na tisoče goldinarjev, na katerih se spremljevanjem godbe prepevajo pesmi a la »Wacht am Rheine«, ako se torej ta naša vnjanja politika ob vsaki priliki vede tako servilno nasproti svojim zaveznicema; je-li potem mogoče zahtevati od nje, da bi svoji prijateljici rekla žal-besedo radi tega, da ta poslednja izrekla svoj placet na ciljih, kakoršnje ima društvo Dante Alighieri?!

Ali pustimo našo zastarelo diplomacijo, ki je že tako odrevenela, da se ne more oskoliti do primernega protesta proti temu, da nje zaveznica slovesno izjavlja svoje soglasje z društvom, kateremu očitni program je: odtrganje par pokrajin od naše države in priplopljenje istih k Italiji!

Oglejmo si konečno še nekoliko postopanje one stranke, ki se hoče predstavljati vsemu svetu kakor jedina rešiteljica vseljnegga trpečega človeštva — t. j. stranke socijalnih demokratov.

Ta stranka, ki se ponosno bje ob svoja prsa, kakor internacionalna in jedina stranka, ki je zmožna rešiti narodno vprašanje na podlagi enakopravnosti in v zmislu pravice ter odpraviti s sveta silne narodne boje, tudi ta stranka je čutila potrebo, da pošlje svojega zastopnika na zborovanje društva, s takimi šovinističnimi nameni. Tudi ta stranka, katera perhorrescira sedanjo državno-pravno razdelitev sveta, čutila je potrebo, da pošlje svojega odposlanca na zborovanje društva čegar nameni so, pomagati jedni državi, da si prisvoji dežele, v katerih biva skoraj izključno narod, ki nima z isto državo niti

skupnega jezika, še manje pa družih skupnih interesov! Radi česa stremi Italija po naših slovanskih in hrvatskih pokrajinah? Da jih pojiljanči! In laški socijalisti se kažejo solidarne z društvom, ki je v dijamentralnem nasprotju z jednim glavnih načel socijalizma, z načelom narodne enakopravnosti, kakor podlage — mednarodnosti!

Že to dejstvo samo, da so se socijalisti sploh udeležili zborovanja tega društva, dokazuje, da je njih povdarjanje narodne enakopravnosti oziroma mednarodnosti nič več in nič manje, nego prazna fraza, katere se poslužujejo tam, kjer hočejo slepiti žnjo male zatirane narode! Socijalisti so kakor tisti ameriški prodajalec klobas, ki je prodajal klobase zjutraj po 10 novč., zvečer pa — ko jih ni imel več — po 5 novčičev. Vsaki večer je imel ta prebrisani trgovec v izlozbi tablico, na kateri je bilo zapisano, da ima klobase po 5 novčičev, ako jih je pa hotel kdo kupiti, je rekel, da so že razprodane. V nas si hočejo socijalisti pridobiti teren s tem, da nam pripovedujejo o enakopravnosti, med tem, ko se socijalisti gospodovalnih narodov bolj in bolj nacionalizirajo, kar so dokazali zopet toliko na svojem strankarskem shodu v Ljubeku na Nemškem, kolikor na shodu društva »Dante Alighieri« v Veroni. V Veroni so šli še dalje v svojem servilizmu do šovinističnih laških nacionalcev s tem, da so njim na ljubo zatajili jednega svojih prvih mož, posl. Todeschinija in poslali na shod takega zastopnika, ki je bolj ugajal narodnim šovinistom, buržuazijcem, kapitalistom, izsesevalcem ali kakor jih že hočete imenovati po socijalističnem žargonu! Sedaj pa naj nam le pridejo naši socijalisti s propovedovanjem, kako da le socijalistična stranka reši narodno vprašanje!

Ponavljamo: že dejstvo samo, da so se sploh udeležili zborovanja takega šovinističnega društva, meče na socijaliste kaj značilno luč; ali sodbo, izraženo po tem dejstvu, še neizmerno poojstruje nadaljnje dejstvo, da so se udeležili zborovanja na toli poniževalen način!

Sicer pa je dobro tako! Čim več luči bodo metala dejstva, tem prej se zjasni!

Nekaj spominov.

(Slika iz življenja slovenskega profesorja in pisatelja.)
(K. Glaser.)

Pred leti se je v »Edinosti« od strani nekega mlajšega pisatelja izrazila želja, naj bi nekateri starejši pisatelji objavili svoje »memoire«, kar bi baje bilo zanimljivo zaradi tega, da bi se поблиže poznale tudi intimnejše reči iz takih spominov, v katerih in kakoršnih razmerah so pisali in živeli dotični pisatelji. Da se njihova dela sodijo nepristranski, treba vedeti marsikaj, kar je dostikrat prikrito javnosti. Zaradi tega se zdaj z velikim trudom iščejo in izdajajo listi velikih mož in pisateljev. Jakič je izdal Kopitarjeva pisma, »Slovenska Matica« po Kunšču važne listine, da se поблиže izpozna razmerje Čehov in Slovencev v poznejših desetletjih, po Strekelju liste iz zapuščine Cafove. Jaz bi pridejal, da tudi politiki naj bi pisali »memoire«, n. pr. dr. Josip Vošnjak. Dotični pisatelj v »Edinosti« je omenil Stritarja, Levca in druge, od katerih bi si želel spominov. Moja malenkost sicer ni omenjena, pa vendar sem prepričan, da bo presenetilo marsikoga to, kar imam povedati. Ko je človek vstopil v pokoj po več nego tridesetletnem delu, ima gotovega kaj povedati, kar bi utegnili koristiti na splošno, kajti tak trenutek je tudi najprimerniši, da se pove kaj, kar bi v drugem času težko našlo primerno obliko. Saj je tudi pokojni Marušič opisal »Svojo dobo in po-

dobu«, a mož je vedno živel na Goriškem; tem bolj upam, da se meni oprostí »Nekaj spominov«, ker sem živel in služil na šestih gimnazijah v štirih kronovinah. Nekaj bi rad povedal o splošnem položaju, ki ga zavzimajo slovenski profesorji in pisatelji v organizaciji slovenskega naroda in tukaj iztaknil pojav, katerega dozdej še ni omenil nihče in o katerem sodim, da velja Hamletov: »Or he or not to be«. (Biti ali ne biti).

Opisati hočem najpoprej »usodo« takih Slovencev, o katerih življenje je posegel minister Stremayr.

I.

Ker ima katoliška cerkev štirideset mučenikov, si je mislil bivši minister Stremayr, da tudi Slovenci potrebujejo »mantrnike« in on jih je ustvaril štiri. V teku blizu jednega leta so stopili vsi pozorišča svoje delavnosti in sicer jaz zadnji, in zaradi tega si dovoljujem tudi nekoliko besed povedati v slovo. »Usoda« nas štirih se je razvila tako različno, da si človek ne more misliti več razlike med ljudmi iste akademične omike.

1872. l. je omenjeni minister iz mari-borske gimnazije preemlil Šumana in Pajka, ker sta bila podpisala prošnjo za ustanovitev slovenske nižje gimnazije v Mariboru. Šuman je, po nekih vplivih, namesto v Ried prišel na akademično gimnazijo na Dunaj, potem za ravnatelja v Ljubljano; je postal šolski nadzornik na Kranjskem in je lani šel v pokoj kakor — dvorni svetnik. Tisti stari slovenski rodoljub v Mariboru, s katerim je Šuman kakor profesor v Mariboru, če se ne motim, 1864. l. v Koseskega pesmah »Kdo je mar« tako ljubko popeval v dvospevu »Barka plava v daljna mesta«, je letos vskliknil: »Kdo bi si bil mislil takrat, da bo naš lirični tenor kedaj dvorni svetnik?!« Pajk se je iz različnih vzrokov rajše odpovedal službi, nego da bi bil šel v Novo mesto, kamor ga je namenil Stremayr, potem je bil sedem let brez cesarske službe, in je šel za profesorja v Ried, ter se je čez nekaj časa zopet odpovedal in je prišel potem v Brno, iz Brna na Dunaj, šel v pokoj in umrl v Ljubljani.

Uboji Pajk počiva v grobu in njegov starejši koleg, dvorni svetnik Šuman, veselo biciklira in svoje znanee neki pozdravlja s »Haló-klici«, če je res. V vseh Pajkovih življenjepisih pogrešam dejstvo, ki mi ga je lani pripovedoval gospod beležnik dr. Rataj v Mariboru, bivši deželni poslanec in namestnik deželnega glavarja na Štajarskem, da je tedanji namestnik, baron Kübeck, pri katerem je bil Pajk domači učitelj, ko je bil brez državne službe, Pajku ponujal ravnateljstvo na mariborski gimnaziji, katero pa je Pajk odklonil, ker se je potegoval za ravnateljstvo v Gradcu. Najlepše zadoščenje bi bilo ravnateljstvo na isti gimnaziji, katero je moral zapustiti — profesor. Pa menda je bilo bolje za gimnazijo in za njega samega, da je odklonil.

Stremayr si je izvolil vsakikrat po dva »mantrnika«; morda je mislil: »Socii doloris« bosta se tolažila sama: »Getheilert Schmerz ist halber Schmerz«.

V šolskem letu 1876/7 sva torej šla jaz in Šuklje. Moj gospod sopotnik je v sedmi šoli prostovoljno šel v vojsko in bil dne 3. julija 1866 l. v bitki pri kraljevem gradu smrtno razjen. Služil je v Novem mestu, v Ljubljani, bil premeščen omenjenega leta v Dunajsko Novo Mesto, potem v Ljubljano, 1885. leta zopet na Dunaj postal potem ravnatelj srednje zaloge šolskih knjig, dvorni svetnik, in stopil letos v pokoj ter čaka v svojem lepem gradu pri Novem mestu lepših časov. »Politik« je pisala enkrat o njem, da je bil mnogo preskromen, jedini njegov cilj bi bil moral biti ministerski sedež: aut Caesar aut nihil. Ko sva se letos v Novem mestu

srečala, se je ustavil in vprašal: »Nisi Ti Karl Glaser?« Prikimavši sem vprašal: »Nisi Ti dvorni svetnik Šuklje?« Popoludne sem ga obiskal v njegovem gradu. Med razgovorom sem omenil, naj bi on spisal svoje spomine. Odgovoril je, da je mnogo doživel. (Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 28. septembra 1901

Gosp. Körber in Vsenemci. Ko bi ne živeli v Avstriji, bilo bi neverjetno, kar čitamo v brzojavnem poročilu današnjega poročevalca praške »Politike« o razmerju med sedanjo vlado in Vsenemci. Ker pa živimo v Avstriji, ni neverjetno tudi to. Rečeni vir nam pripoveduje:

G. Körber konferira z voditelji onih strank, ki se mu ne zide nevarne, odkrito in neomejeno, z Vsenemci pa ali na skritem, ali pa po onih svojih podrejenih, ki so že o zadnjem državnozbornem zasedanju padali v oči po svojih intimnih odnošajih do Schönerejancev. Na ta način dobivajo Vsenemci, katerih »kavalirji« vzdržujejo zvezo z ministerstvom, natančna obveščanja o namenih vlade, katere znajo potem — kakor nanese potreba — ali preprečiti, ali pa uporabljati za svoje končne cilje. Gospod Körber se uklanja in njegovi tovariši od resorta sledé njegovemu izgledu. Ministri hodijo roka v roki z apostoli Vsenemstva in — vladajo v Avstriji. Tudi druga ministerstva so se, da bi tolažila opozicijo, spuščala do koncesij in uslug; njihovo delovanje pa se je vršilo vsikdar v trdnem zaupanju in prepričanju, da bo ta opozicija ob danih okolnostih na uslugo državi. Ako Körberjeva vlada tako stranko, kakor so Vsenemci, povpešuje, in če ljudi s takim, državi in dinastiji sovražnim programom podpira, potem je taka politika brezvestna — prosimo, gosp. državni pravdnik, ta izraz stoji črno na belem v »Politiki« —, ali vsaj lahkomisljena, kajti vedno očitneje postaja, da po koncesijah, dovoljenih Vsenemcem, se agitacija, namerjena v razdrobljenje monarhije, ne omejuje, ampak jači in povišuje. Gospod Körber ima za rogoviljenje Vsenemcev le besede opravičevanja in prepričava svojo okolico, kakor tudi merodajne faktorje, da se vsenemško gibanje čez mero preceňuje. Morda se pa vendar najde kdo, ki tem krogom odpre oči in doprinese dokazov za to, da toliko politika Schönerejancev, kolikor ona vlade Körberjeve pomenja pogubo.

Tako poročevalec praškega lista, ki se navadno k že treznega in resnega presojevalca. Utegne torej vse to odgovarjati resnici.

Volilni oklic nemške napredne stranke na Češkem. Kakor je bilo že pričakovati, prišepala je invalidna nemška napredna stranka med nemškimi strankami zadaja se svojim volilnim oklicem. Na jedno stran hotela bi ta stranka v svojem oklicu delati koncesije vsenemškimi radikaleem, na drugo stran bi se pa na vsak način hotela kazati spravljivo in resno stranko. No, dosegla ni niti lednega niti drugega.

Svoja centralistična načela pa pobija najbolj s tem, da zahteva popolno samoupravo Nemcev na Češkem. Ne vemo, kako si morejo nemški naprednjaki predstavljati to, da bo mogoče izhajati na Češkem s tako uredbo, katero dosledno najodločnejše pobijajo za skupno državo. E, seveda, splošen centralizem v Avstriji koristi Nemcem, medtem ko jim centralizem na Češkem ne koristi.

V svojem oklicu zahtevajo tudi, naj se volilni red spremeni tako, da bodo mandati pravičeno razdeljeni, v razmerju z visokostjo plačevanih davkov. Toraj stoji »svobodomselnih« naprednjaki še vedno na stališču varovanja interesov, vendar pa v nasprotju s tem zahtevajo, naj bi se število mandatov v veleposestvu zmanjšalo ter naj bi bila v veleposestvu tudi manjšina primerno zastopana.

Seveda ne poznajo tega načela tam, kjer so Slovani v manjšini in kjer bi ravno isti naprednjaki praktično izvedeli to načelo n. pr. v veleposestvu na Kranjskem. Nemški jezik bi hoteli, da bi zavzel v vsej Avstriji mesto posredovalnega in državnega jezika; v nemških okrajih bi se pa smeli nastavljanjati samo nemški uradniki. No mi smo še vedno preskromni in se zadovoljemo s tem, da zahtevamo od uradnikov v naših pokrajinah le poznanje našega jezika. Oklic sledaj prizna, da se napredna stranka loči od Pradejeve ljudske stranke le po tem, da izključuje anti-

semitizem, s čemur je stranka priznala, da ji je glavni namen obramba židovskega kapitalizma in židovske vlade. Sicer se pa radi načel te invalidne stranke ne moremo razgrevati, ker je itak že odigrala svojo ulogo.

Nemške čete na Dunaju. O vsprejemu nemškega batalijona na Dunaju govorili so pozdravne govore župan dr. Lueger, svetnik nemškega poslaništva Romberg in predsednik južne železnice baron Chlumecy. Zahvalil se je v imenu Nemcev major Förster. Popoludne je nemško društvo »Niederwald« priredilo ljudsko slavnost nemškim častnikom na čast. Sinoči so bili častniki nemškega batalijona na dvornem obedu. Po obedu jih je pozdravil cesar Fran Josip, ki je imel uniformo maršala nemške vojske, ter napil nemškemu cesarju Viljumu II. Če ar je odlikoval z redovi in zlatimi in srebrnimi svetnjami vse častnike in podčastnike nemškega batalijona.

Na Ogerskem so sedaj notri sredi volilnega gibanja. Pomembno je, da se to gibanje letos razumno mirno vrši. Dosedaj vsaj se še ni nič čulo o velikih pretepih, krvavih glavah, bodalnih orožnikov in kakor se že imenujejo vsi ti rekviziti, ki so bili dosedaj neizogibni na vsakih volitvah v Madjariji. Bog ve, ali so vodstva strank izgubila na prejšnjem ognju, ali pa so volilec postali tako apatični in se ne brigajo toliko več za difference, ki ločujejo politične stranke. V jednem pogledu res ne treba madjarskemu volilec delati si skrb, kateremu kandidatu naj odda svoj glas: v madjarskem šovinizmu, v brutalnosti nasproti narodnostim so vsi jednaki. V tem pogledu se divno pokriva vsi madjarski programi. Vsi, ne izvemši onega katoliške ljudske stranke. Tudi ta je prav pošteno — nekrščanska nasproti narodnostim. Glasove je ta stranka sicer rada jemala do sedaj tudi in še posebno od sirot Slovakov, ali tako daleč pa še ni seglo nje krščansko praviloljubje, da bi povzdignila svoj glas proti barbarskemu zatiranju tega največega reveža v družini slovanskih plemen. Sedaj pa se vede ta stranka sosebno zavratno. Kakor čitamo v nekem dopisu iz Turč. sv. Martina v »Information« je n. pr. bil sklenjen dogovor med slovaško narodno stranko in ljudsko stranko, ali ta dogovor je pošteno držala le prva. Slovaške narodna stranka je tam — v zmislu dogovora — kjer ni postavila svojih kandidatov, pošteno podpirala kandidata ljudske stranke, toda poslednja pa se v zadnji hip postavlja na stran liberalcev. Je pač tako: duhovščina je preveč odvisna od vlade in je zato nezanesljiva. Slovkom ne kaže torej družega, nego da sami izvojujejo to borbo. Vspehov sicer ni pričakovati ob taki korupciji; nič ne de, saj je tolažljivo znamenje že to, da so se Slovaki toliko ujunačili, da so začeli resno posezati v volilno borbo.

Tržaške vesti.

Imenovanje. Poštnim konceptnim vežbenikom v Trstu je imenovan doučni pravnik Anton Zorn v Trstu.

Zavedno ženstvo tržaško in gospodje okoli »Rdečega praporja«! Iz ženskih krogov smo prejeli:

»Kdor molči pritrja! Naš molk bi si morda gospodje okoli »R. P.« tolmačili kakor nekako pritrjevanje njihovim napadom na »Slovenko« in »Edinost«. Zato izjavljamo me podpisane žene tu slovesno, da obsojamo pisavo »R. P.« ter da hočemo vedno in povsod braniti »Slovenko« in »Edinost«. Izjavljamo, da nazor, ki jih razširja in usiljuje »Rdeči prapor«, so naravnost pogubni vsačemu narodu, kamo-li pa nam malostevilnim Slovencom!

Kakšen sad naj obrodi nauk, ki hoče iz naših sre izruti vero in narodnost, oni dve najdražji svetinji, ki nam dajejo moč v borbah in zaščite v nezdah življenja? O, teh zakladov nam ne ukradete nikdar! — Skrbno jih hočemo čuvati in to, kar smo podedovali po svojih dražih starih, hočemo ohraniti, neguje je z vso ljubeznijo tudi v sre svojih otrok! Da, učiti jih hočemo, da vsaki človek ima svojo domovino, katero mora ljubiti in jej žrtvovati svoje duševne sile ter jo podpirati moralno in materialno, a da moramo mi Slovenci ljubiti svoj narod s podvojeno silo, ravno zato, ker je mal in neznan ter potrebuje tim več ljubezni in skrbi! Učiti jih pa hočemo nadalje, da biva v nas večni duh, ki stremi navzgor, a ne navzdol, v blato in mlake.

Poltnost in uživanje je njihov program! Človeka hočejo toli ponižati, da »nu hočejo« — vse!

Izruti hočejo ljudstvu — sree, razpaliti v njem vse slabe instinkte, ubiti njegov zdrav razum. Napraviti hočejo iz njega samopašno, krvoločno žival, ki vedno preži na svoj plen, le sebi v korist! Njihov moto je: lastni jaz!

Zato pa gospodje okoli »R. P.« nočejo pripoznati družbinske sree, nočejo pripoznati vere, nočejo pripoznati domovine! A le slovenska domovina naj se prezira in tepta! Italijanska pa je lahko v sre vsakomur! Le naša krščanska vera naj se izruje iz srea! Židovska pa ima makari privilegije! Družinska sree ubogega trpina naj se zruši! Ali voditelji naše socijalne demokracije se sami nočejo odreči tej sreči, marveč si gradijo gorko gnezdo z ljubljeno družino! Ubodemu trpinu hočejo izruti iz srea in duše vsak čut, vso voljo, vsako željo, da jim je potem tem pokorneje — slepo orožje! Ubozemu trpinu hočejo vzeti vsako samostalnost in ga kakor z verigo prikleniti na program, voditelji pa že smejo drugače delati, drugače misliti in drugače voditi volilno gibanje, nego bi zahteval program!

Gospodom okoli »R. P.« zdelo se je potrebno, da so začeli napadati »Slovenko«, ker se je baje izneverila svojemu prvotnemu programu, menda s tem, da obsoja prostitucijo! Menda je ni naravnije stvari na svetu, ako hočemo že n o rehabilitirati, nego da delujemo na to, da se zbriše največji malež v njenem življenju! »Slovenka« gotovo ve, da je to jedna najtežavnejših nalog, a če le vedno protestiramo proti taki bestijalni, človeka pod živalski nivo potiskujoči »obrti«, kažemo s tem vsaj to, da se zavedamo rane, ki jo ta »ustanova« seka dostojanstvu žene. S tem kažemo, da hočemo ženo rešiti, ne samo materijalnih skrbi, temveč tudi moralno! A kako jo rešimo moralno, če odobravamo naprave in zavode, kjer naj le brezskrbno — greši in se pogreza v močvirje pod pokroviteljstvom in pr. d oči človeške družbe in nje avtoritet? O, da bi mogle na visoko goro, kjer bi klicale, da bi se razlegalo na vse štiri vetrove: Proč z prostitucijo! Proč z ubijalec javne morale!

Živela vrla »Slovenka«, ki je začela v nas Slovincih povzdigati glas zoper to, naše ženstvo tako ponižujočo napravo! Me vse se strinjamo z Vašimi nazori, gospa urednica! Le vstrajajte v svojem zapričetem delu! Če vas sedanja generacija ne umeje, pa upajmo, da v bodoče žarki spoznanja prodrejo temno meglo in se pojmi zbistrijo in zjasni!

Napadi na cenjeno »Edinost« nas tudi ne varajo, da ne bi je vsaki dan skrbno čitale in priporočale vsem: k a k o r e d i n o pravo glasilo za nas — tržaške Slovence! Mi izrekamo tem potom tudi cenjeni »Edinosti« svoje zaupanje ter se strinjamo z njenim programom!

A vi možje, ki morda še omahujete med rudečim praporjem in zastavo sv. Cirila in Metodija! Pristopite k nam! Glejte nepregledne vrste vseh slojev jej veselo sledijo, svežih, zadovoljivih obrazov! Rudeči prapor pa vam ne nudi takega pogleda! Oh, kako malo vrsto izmučenih, nezadovoljnih obrazov gonijo z vso silo pred seboj njih nasilni voditelji! Odločitev ni težka!

(Sledijo podpisi.)

Deutschland. Deutschland über Alles! Danes smo čitali neke: »Jeden nemških batalijonov se vrača preko Trsta in Dunaja v svojo domovino. Vsprejem se je vršil svečanostnim vojaškim pompom, ves dvorski sjaj se uporablja, da nemške vojake vsprejmejo s častjo. Vojna sila Avst.-Og. sprejema z navdušenjem svoje posvede tovariše v orožju, ki so svoje krvi posvedočili svojo zvestobo do domovine. Mi častimo tujo zaslugo, da tako sami sebe častimo....

In pri Bogu: nam je nujna potreba, da se častimo na tak način; kajti, da bi tako direktno, brez okolišev, sebe častili, da bi svoje lastne vojake častili, na to smo že čisto pozabili v svoji običajni in plemeniti skromnosti.

Temna bajka pripoveduje, da so tudi pripadniki slavoslavne cesarske in kraljeve vojne sile tam onkraj v Kitaju bojevali, pogumno bojevali, zmagonosno bojevali. Temna bajka pripoveduje, da so v Pekingu cesarski in kraljevi častniki našli junaško smrt, da je pri Taku in Peitangu tekla tudi avstro-ogerska kri — in da ni tekla zastoj. Ali kakor rečeno, to je samo bajka, in še malo časa in — pozabljena bo....

Tam v nekem stranskem kotu v Trstu so pred nekoliko dnevi na skrivno in tiho izkrcali naše vojake iz Kitaja. Tajnost tega dejstva so dobro čuvali. Neki policijst je pomižikoval začujeno na ta odrešeni »transport«; začujeno se je splasil iz spanja... potem se je zvrnil zopet... Tak je bil vsprejem našim hrabrim vojakom iz Kitaja... Ali sedaj so tu naši nemški tovariši v orožju! Hoch, hoch, hoch! Heil dir im Siegeskranz!*

* * *

K temu pripovedovanju temnih bajk moremo napisati mi imeniten komentar s tem, da konstatiramo, da je te pripomnje prinesel vojaški strokovni list »Danzer's Armee Zeitung«. Ta list govori kakor da pripoveduje temne bajke iz tistih časov, ko smo v Avstro-Ogerski še častili — sebe... In res je! Precej dolgo je že od tedaj, blizo tako dolgo je, kakor je dolgo od tedaj, ko nismo bili še z Nemčijo v zvezi in v — odvisnosti od nje... Temna bajka pripoveduje o tistih časih! Ali tudi to se nam zdi kakor temna bajka, da je še v Avstro-Ogerski celo glasilo za vojaške interese, ki si je vzelo — Bog sam vedi, od kje — tistega poguma, ki je potreben za tako krvavo satiro...

Neverjetnosti s tržaškega magistrata.

Postalo je že v navado, da naši ljudje tožijo vsikdar, ko jih veže dolžnost, da morajo javiti se v vojaških stvareh! V »Edinosti« je bilo priobčenih že nešteto takih in sličnih pritožb! Zadnji čas so bile tožbe nekoliko ponehale, ker je na novo nastavljeni uradnik Štok, na oddelku za tujce (če tudi le v sili!) govoril tudi slovenski.

Včeraj pa sem v bližini magistrata srečal našega človeka, Ivana Sajovica, ki je bil videti zelo razjarjen. Vprašal sem ga, kaj da se mu je neki pripetilo? Povedal mi je, da je bil na magistratu po nekem vojaškem opravičilu in da je govoril z gosp. Štokom, ki ga je že večkrat poslužil v slovenskem jeziku! To pot pa da mu ni hotel niti z eno besedico pojasniti važnega vprašanja o neki vojaški spremembi, zadevajoči njega, Sajovica!!

Ker Sajovic ne zna laški in je nekdanji narednik Štok — doma neke s Krasa — pozabil svoj materini jezik, ni bilo druge pomoči, nego da je uradnik poklical mestnega stražarja, mudečega se v predsobju, ki je moral tolmačiti!

Mi menimo, da je to naravnost sramota, ako morajo možje, ki so pošteno doslužili cesarja in državo — opravljati nadaljne vojaške dolžnosti ob takih žalostnih okolnostih! Tako postopanje ni častno za vojaška in ne za civilna oblastva, katera bi morala narediti konec tem turškim razmeram! Kako častno ulogo igra o tem goriimenovani uradnik, slovenske natere iz našega kršnega Krasa sin in ki tudi zna prav dobro slovenski, a ne sme ali noče govoriti svojega lastnega jezika — o tem naj le razmišlja on sam!!

Poročevalec.

Drobne vesti. Nezgode na delu.

Delavec Ivanu Tušarju, stanujočemu v ulici dell' Olmo in nameščenemu v delavnici tramwaya, padel je težak kamen na nogo in ga nevarno ranil. Prenesli so ga v bolnišnico.

— Včeraj zjutraj se je kmet Josip Zlobec, delujoči na neki njivi pri Škorklji, ranil nevarno na desno roko. Dobil je pomoč na zdravniški postaji.

— 55-letni Sante Camasaro, stanujoči na Greti, je delal včeraj na neki stavbi in mu je o tej priliki padel kamen na nogo in ga nevarno ranil.

— 26-letni kovač Ivan Calligaris, stanujoči v ulici Donadoni št. 7, se je udaril s klavdom nevarno po roki. Tudi ta je dobil pomoč na zdravniški postaji.

Pretepe. Včeraj popoludne je 33-letni težak Avgust Lagoi, stanujoči v ulici del Molino a vento, dobil nevarno rano na glavi v pretepu, ki ga je imel z nekim — prijateljem svojim. Avgusta so pokrpali na zdravniški postaji, prijatelja mu pa utegnejo gospodje na sodišču povabiti na male obračune.

Tatvine. Josip Ledovič, vratar v ulici delle Poste št. 5, ovadil je na policiji nekega Orfea B., ker je le-ta na sumu, da je Ledovič ukradel nekaj zlatanine, vredne 12 kron.

— 26-letnega Ivana B. aretirali so včeraj, ker je ukradel 6 klg. kave s parnika »Orion«. Odveli so ga v ulico Tigor.

— Finančni stražniki so včeraj ulovili nekega Antona A., pri katerem so našli več

mehov alkohola. Alkoholnega moža so seveda odveli v zapore.

Dražbe premičnin. V poned., dne 30. septembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled navedbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Ponziana in ulica S. Zaccaria, krava, voz, pohištvo, oprema v zalogi in stroj; Skedenj 48, konj; ulica Nuova 1, voz in pohištvo; Korzo 7, hišna oprava; ulica Paladio 2, voz; Kjadin 342, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 17° 8, ob 2. uri popoldne 23° 5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 763.4. — Danes plima ob 9.14 predp. in ob 9.20 pop.; oseka ob 3.17 predpoludne in ob 3.29 popoldne.

Načelnstvo podružnice družbe sv. Cirila in Metodija na Greti naznanja, da bo jutri v nedeljo dne 29. in v ponedeljek dne 30. septembra od 8. do 10. ure zjutraj vpisovanje otrok za otroški vrt na Greti v poslopiju otroškega vrta na Greti. Opozarjajo se stariši, da privedejo svoje otroke prinesši seboj krstni list, spričevalo, da so otroci zdravi na očeh in spričevalo, da so istim cepljene koze.

Jutri vsi k sv. Jakobu! Vrli Sv. Jakobski korenjaki otvorijo jutri, 29. t. m., svojo čitalnico. Ker je znano, da so sv. Jakobski pevci in goslarji bili vedno pripravljani, kedar je trebalo sodelovati pri kaki veselici v dobrodelne namene, veže nas dolžnost, da jim jutri povrnemo ljubav ter jih obiščemo o tej velepomembni narodni slavnosti. — Torej vsi, komur je le količkaj mogoče, jutri k sv. Jakobu, da preživimo nekaj uric najčistejšega veselja med sv. Jakobskim narodom, ki po svoji žilavosti in delavnosti na narodnem polju zasluži naše občudovanje. Kdor se ne more udeležiti slavnosti predpoludne, pa hiti na koncert ob 4. uri popoldne na šolskem vrtu sv. Cirila in Metodija. Vstopnina znaša le 20 novč., za pevce pa polovico. Sv. Ivančan.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Jelšan v Istri nam pišejo dne 26. septembra 1901: Nenavadno živahno je bilo minolo nedeljo, dne 22. t. m., v naših prijaznih Jelšanih. Isti dan se je vršil namreč občni zbor gospodarske zadruge za sodni okraj Podgrad, katera zadruga prireja svoje redne letne občne zборе vsako leto po vrsti v naših treh centralnih občinah: Podgrad, Materija, Jelšane, katere občine obsega tudi njen delokrog. To je bil torej povod, da smo omenjenega dne videli zbrane naše kmete iz vsega sodnega okraja Podgrajskega, kako so razpravljali o svojem položaju ter posvetovali se o zboljšanju taistega. Le obžalovati moramo, da se je zborovanje pričelo nekoliko prekasno. To pa ni krivda zadružnega odbora, ker ta je bil sklican občni zbor za 3. uro popoldne in je tudi bil ob določenem času na lici mesta. Pred zborovanjem je namreč ljudstvo hotelo prisostvovati še cerkvenim pobožnostim in nas je deloma tudi zamudilo uplavljanje letnih doneskov. Pomislite: kakih 450 členov ni mala reč odpraviti naglo! Pravo zborovanje je torej vsled tega pričelo se le ob 5. uri in pol zvečer.

Predsednik zadruge, č. gosp. dekan A. Rogoš iz Hrušice, nam je kakor pravi prijatelj kmetov in pospeševatelj kmetijstva v krasnem pozdravnem govoru naslikal namen naše zadruge. Res, da so razne neugodnosti, ki nas dostikrat ovirajo, da se zadruga ne more povspeti tako, kakor bi bilo potrebno; vendar smemo vzeti temu biti zadovoljni in ponosni na dosedanjem vspehu. Ne more se dosti povdarjati, kako koristen je napredek za vsakogar, a posebno se za kmeta, kateri mora napredovati v teku časa, če noče propasti. Na zaključku je g. predsednik poljudno navajal vzgled iz kmetijskega stanu in poslušaleci se niso mogli vzdržavati, da ne bi glasno odobraval besed govornika. Pasaj jim je tudi iz sreče govoril! Pozdravivši došla gosta, gg. drž. posl. prof. Spinčiča in predsednika gospodarske zadruge v Opatiji, Tomičiča, katerima so zborovaleci klicali burni »Živio!«, prešel je g. predsednik na žalostni dogodek v naši škofiji, omenivši smrt našega dičnega vladike Šterka! Na predlog govornika se je spomin draglega pokojnika počastil s tem, da se je na mesto venea nabrala primerna svota v korist dijaškega podpornega društva na hrvatski gimnaziji v Pazinu! — Srčna hvala vsem darovalcem!

Za tem smo bili obveščeni, da želi ne-

kaj besed izpregovoriti naš vrli poslanec, g. prof. Spinčič. Vsi zborovaleci so se vedno pripravljali, da jim ne uide niti ena beseda, ko je isti nastopil z govorom. Le v kratkih potezah naj bo povedano, da je g. govornik pred vsem zahvalil g. predsednika Rogoša za pozdrav v pozdravnem govoru in na laskavih besedah, dodavši jim temu pozdravu. Obžalovali smo, da ni bil političen shod, kajti g. poslanec ni bilo (z ozirom na druge točke dnevnega reda in na pičli čas) mogoče povedati vsega, kakor bi bil želel. Pa upamo, da bo tudi za to še kdaj kaka prilika. Toliko pa je govornik moral omenjati, da se nimamo prav nič koristnega nadejati od našega deželnega zbora. Hvala Bogu, da je tudi sam narod začel uvidevati vedno bolj in bolj, da ni mogoče več prestajati krivice, ki nam jih prizadevajo naši »prijatelji«, italijanski zastopniki v dež. zboru. Enkrat mora priti do tega, da se končajo te krivice! Kakor je že sam g. predsednik rekel, došel je govornik na današnji zbor, da se sečno prepriča o potrebah kmetovalcev. Seveda jim ne bo kar sam napravljaj cest, šol in drugih potrebnih naprav, ali on, kakor poslanec tega naroda, ki ga je počastil z izvolitvijo, si bo na vse mogoče načine prizadeval, da se uresniči želje naroda in da vlada, katera se ne brani naših davkov v krvi in denarju, stori, kar jej je dolžnost storiti za zboljšanje ljudskega stanja! Edino delo govornika bilo je in bo — služiti narodu, kateri mu zaupa in ga je izbral svojim braniteljem. Vse, kar mu naznani bodi zadruga, bodi kak zasebnik, hoče po možnosti uporabiti za svoje delovanje, od katerega naj bi ljudstvo imelo čim več korist. — Dolgotrajna pohvala in živio-klici so sledili temu prelepemu govoru našega vrliga zastopnika.

G. dež. posl. Sl. Jenko nam je potem, kakor zadrugi tajnik in blagajnik, poročal obširno o delovanju zadruge. Toda nastopila je noč in začelo je že deževati. Zato je moral g. poročevalec hiteti. Kajti mnogo je bilo zborovalcev tudi iz daljnih krajev in ti so želeli, da kmalu konča zborovanje. Zlasti, ker so bile še druge zanimive točke na dnevnem redu, med drugim tudi srečanje 11 glavnih dobitkov (8 plugov in 3 braae) in drugega raznega semena in gospodarskega orodja.

Kakor vsako sledeje leto, tako menimo, da tudi letos prejmemo zadrugiški tiskano poročilo o obč. zboru in o delovanju zadruge, da bomo še doma razmišljali o vsem, o čemer se nas tako lepo poučuje.

Čas razhoda se je približal. In razšli smo se, vsakdo preverjen, da se je odbor gospodarske zadruge vestno trudil iz vseh svojih moči, da zadosti svojim dolžnostim. Kajpak, da tudi nezadovoljnejev ne manjka med zadrugiški, a hvala Bogu, teh je le pičlo številce! Resnice mora končno vsakdo priznati.

Predno smo zapustili Jelšane, trebalo se je bilo nekoliko pokrepčati. Za to je pa že izborna preskrbela gostilničarka g. Iskra. O tej priliki je bilo izrečenih tudi par napitnic in Bog daj, da bi se zlasti avaževala ona, ki je veljala skupnemu domačemu delu — slogi!!

× Na hrvatski gimnaziji v Pazinu se je vpisalo letos 54 učencev v I., 49 v II. in 58 v III. razred. Skupno torej 161 dijakov. Onemu, kdor umeje, kaj pomenja ta gimnazija za bodoči razvoj našega naroda v Istri, govore gorje številke in mu kličejo: podpirajte dijaško podporno društvo v Pazinu.

× Župniški izpit so položili pred izpraševalno komisijo na tržaškem ordinarijati: Šime Defar, župenpravitelj v Dekanih, Ferdo Jonko, župeupravitelj v Dutovljah in Niko Žugelj, kapelan na Zovreči.

× Čast župana je položil! Dr. Tulio Sbišć, župan v Poreču, je položil to čast, ker je prišel v nasprotje z večino občinskega zastopa. »Naša Sloga« pa ni še popolnoma uverjena, da gospod dr. Tulio misli zares, ali pa doživimo zopet jedno tistih tradicionalnih italijanskih — komedij!

Vesti iz Kranjske.

* Orožnika krvavo pretepli so fantje v Št. Lovrencu. 10 do 15 fantov je orožnika Antona Kovačiča napadlo s poleni in po noči. Orožnik se je branil, dokler je mogel, a slednjič je obležal v nezavesti. Napadaleci so že pod ključem in bodo gotovo morali drago plačati svojo bojevitost.

Vesti iz Štajerske.

— Nemški gasileci se menda hočejo povsodi posebno odlikovati se svojo bojevitostjo, spojeno s primerno surovostjo, proti Slovincem. Včeraj smo pripovedovali, kako so v Globasnici na koroškem blagoslovljali gasilno orodje s pobijanjem slovenskih glav danes pa čitamo zopet v celjski »Domovini«, kako je šel fajerber iz Braslov na Spodnjem Štajerskem branit most pri Parižlah, ko je bila — nevarnost pri kraju. No, ker se tu niso proslavili s plemenitim delom, so se potem s popivanjem in zasramovanjem Slovencev z »windische Huude«, »windische Lausbuben« itd. — Sicer pa je tudi tu stara pesem: načelnik temu fajberu živi izključno od Slovencev, a gasilnico so si izposodili od — banke »Slavije«. E, seveda, vsaki pravi pangerman ne more videti Slovencev, ali njihov denar — ne smrdi!

— Celjski mestni očetje se ne umejo več med sabo. Več njih je izstopilo iz občinskega odbora. Že delj časa se nekaj kuha, a to se rešuje le v tajnih sejah; pa mora biti že precej vroče, da kar cela kopa odbornikov zapuša svoje stolčke v mestni hiši.

Razne vesti.

Kuga v Neapolju Zdravniške preiskave so dognale, da so sumljivi slučaji bolezn v Neapolju res slučajji kuge. Razum onih 12 bolnikov, na katerih so v prvič zapazili znake kuge, zbolele so na kugi še tri druge osebe in sicer dva moška in neka deklica.

Musolino v Ameriki. Broeklynski dopisnik lista »Giornale di Sicilia« poroča, da je poznani italijanski bandit Musolino dospel v Ameriko. Musolino je osebno pripovedal dopisniku, kako je v dukovniški obleki prevrnil oblasti in pobegnil čez mejo. On želi v Ameriki služiti si kruh, kakor — delavec. Če je sploh resnična ta vest, se Musolino vendar ne sme preveč veseliti svojega posrečenega bega. Amerika ga namreč izroči italijanski policiji, ker je za njim kakor večkratnim morilecem izdana tiralnica. Nam se skoro zdi, da je bil bolj varen v svoji domovini, nego-li v Ameriki!

Brzjavna poročila.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 28. (B.) Lord Kitchener brzjavlja včeraj: Včeraj so Buri pod vodstvom Bothe napadli Zulufakre. Posadke trdnjav so po hudem odporu odbile Bure, ki so imeli velike zgube. Sicer pa je ob natalski meji vse mirno.

PRETORIJA 27. (B.) »Reuter« javlja: Zadnji čas izdajajo zopet v večem številu dovolila za vrnitev beguncev v Raand. Upati je, da se kmalu omogoči vračanje v večjem obsegu.

DURBAN 27. (B.) »Reuter« javlja: Dne 16. t. m. se je vršila pri Katak v deželi Zulov bitka, v kateri je padel en Anglež, dočim jih je bilo 9 ranjenih. O mraku so se Buri umaknili.

LONDON 28. (B.) »Pall Mall Gazette« javlja iz zanesljivega vira, da je lord Kitchener jako neodločen, da-li ima obdržati še nadalje vrhovno poveljništvo v južni Afriki, ker se mu ne dovoli upotrebiti vsa ona sredstva, katera smatra on neobhodno potrebnim za lotri in ugodni zaključek vojne. Lord Kitchener zahteva, naj bi se ustaše mesto za porom, kaznovalo s smrtno kaznijo. Kitchener zahteva dalje dobro izvežbane čete in naj bi se proglasilo dosledno stanje v Kaplandiji in na drugih krajih.

Kralj je imel včeraj z vojnim ministrom jako resno posvetovanje o položaju v južni Afriki. Pripravlja se vse potrebno, da se v slučajih sile odpošljejo ojačbe.

Letina v Indiji.

LONDON 27. (B.) »Times« javljajo iz Simle: Bogato deževje zadnjih dni je rešilo letino; položaj je postal povsem drugi. Nade so sedaj dobre.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezn.

Ordinuje ulica Carintia štv. 8. od 9-11 in od 2-4.

Poslano.

Naznanilo se mi je, da po Trstu in okolici gospod Ivan Gorup, akvizitor »Mutualke«, deluje za svoj zavod s tem, da odvraca člene banke »Slavije« ter jim spodkopuje zaupanje do te banke s pripovedovanjem, da sem tudi jaz zavarovan pri »Mutualki«.

Da-si je tako delovanje v očeh razsodnih ljudi že samo po sebi nehotetno, zdi se mi vendar potreba opozoriti, da sem se pri »Mutualki« in še treh drugih zavodih zavaroval že le potem, ko je banka »Slavija« večkratne moje zavarovalne ponudbe na podlagi zdravniških spričeval odbila.

Okoliščina, da sem bil primoran — ker mi vest ni dopuščala ostati brez zavarovanja — zavarovati se pri tujih zavodih, je torej le v priporočilo banke »Slavije«, ker dokazuje, kako rigorozno in previdno ravna o izbiranju svojih členov.

V Ljubljani, dne 27. sept. 1901.

Ivan Hribar,

ravnatelj banke »Slavije«.

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu zakon velevala.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

Telefon 952.

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruge in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.

Posojila dajejo se samo zadrugičnim in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6% na zastavo po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.

Izplačuje se: vsaki dan ob uradnih urah ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Poštno hraničnični račun 816.004.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini.

Ponte della Fabbra št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza Pozzo del Mare šte. 1, druga podružnica »Alla città di Londra« z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih sukenj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (alodjeva koža) za moške in dečke v lastni predilnici na roko v Kormiuu od gl. 1.30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške no meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovjajo z največjo točnostjo in v slučaju potrebe v 24 urah.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku šte. 22 I. nadstropje priporoča častiti gospodi svojo izborno zalogo sukneneh blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan. Vstreza vsakemu naročilu in po modi.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh sogov za vsak stan od najbojšega izdelka. V zalogi ima: podohe na platno in ipe, ogledala, žime za patno, razne tapecarije itd. Da tudi na obrok.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TOVARNA: ZALOGA:

Via Tesa, vogal
Via Limitanea
Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapecarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANJ CENIK ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

JAKOB KLEMENC
zaloga manufakturnega blaga
v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča čistim svojim odjemalcem svojo prodajalnico, preskrbljeno za jesen in zimo z vsemi manufakturnimi predmeti, združeno s krojačnico za gospode.

Sokolska obleka
kompl.
Havelok nepremočljiv
od 10 do 16 gl.

Velik izbor
suknega in bombažnega blaga za moške obleke, srajce iz žide, volne, lawn-tenisa, platna itd., zapeljiv, ovratnikov, perila za moške, ovratnic v vseh barvah in formah, nogavic, rui, topic vseh vrst, posebno za turisti in kolesarje, modnih predmetov, rokavic iz nitij in kože ter dežnikov in solčnikov.

VELIK IZBOR
narodnih in avstrijskih zastav in trakov
za vence v različnih barvah.
Vse po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošiljajo se vzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštne prosto.

PODJETJE ZIMOLO - TRST
Prvo podjetje
za pogrebne svečanosti
ustanovljeno leta 1876.

Pisarna: Corso 41 - Zaloga: ul. Istituto 15
Telefon št. 141 | Telefon št. 145

Sprejemajo se pogrebi v veliki goli in I., II., III. IV. razreda; prevzi mlincev v tu- in inozemstvo; kufalke v cerkvah za pogrebne svečanosti.

Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi.

Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski z vloženo enasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; vencev iz umetnih cvetic v porcelanu ali biserih.

Prodaja na drobno in na debelo oblek iz atlasa organin, umetnih cvetic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih pop- brthmdoneevreg. i

Svoj k svojim!
M. AITE
trgovina manufakturnega blaga
Trst. — Via Nuova — Trst.
vogal Via S. Lazzaro št. 8.

priporoča cenjenim "klijentom" svojo bogato zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za moške in ženske obleke, flanelo, barvan in bel barhent, piket za perilo, maje od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne itd. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, ovratniki in ovratnice najnovejše mode, namizni beli in barvani prti; bela in barvana zagrinjala na meter ali izgotovljena.

Drobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter ter raznovrstni okraski za ženske obleke.

Naročbe za moške obleke po meri z največjo točnostjo in natančnostjo.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.

Cene brez konkurence

Nadejajo se tudi v prihodnje podpore cenj odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubšeje.

M. Aite.

Trgov.-obrtina registrirana zadruga
z neomejenim jamstvom.
V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki si nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto-current po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, / tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadruške, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6.15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnice na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Zaloga šivalnih strojev
za domačo rabo ali obrtnike od 60 kron naprej.

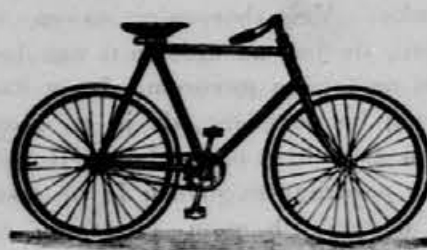
5 letno jamstvo.

Velik izbor vseh pripadkov spadajo- čih k šivalnim strojem.

Posiljatve na deželo po povzetju.

Mehanična delavnica za popraviljanje strojev vseh vrst.

RUDOLF RÖTL Trst, Trg Piazza S. Catterina št. 2.

Velika zaloga koles

od 60 K naprej

novih ali vže rabljenih iz prvih tu — in inozemskih tovarn.

Prodaja in menjava po ugodnih cenah.

Bogat izbor pripadkov in pneu- matik.

Sprejemajo se vse poprave ka- kor tudi lakiranja na ognju in niklovanja.

Vdobja se v vseh lekarnah, mirolilnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

Florijan Gugmayerjev

Vdobja se v vseh lekarnah, mirolilnicah, parfumerijah in enakih prodajalnicah.

GUGI

kemično suha voda

za izpiranje madežev

Skrivnost kemičnega izpiranja

madežev na oblekah!

V mojem zavodu za kemično pranje na najmanj **10.000** volnenih, baržunastih svilenih oblekah in onih iz Kamgarna natančno preskušano **odpravi v eni minuti** vse madeže vsled olja od bi- cikljev kakor tudi vse druge olja, maščobe, petrolej kakor tudi maž od vosov, sosebno pa

vsaki madež
brez drgnjenja, brez pranja, brez ščetanja
odpravi „GUGI“.

Cena steklenici 80 st. Razprodajalci vdohe primeren odbitek.

Glavni zastop za Austro-Ogersko:

Viljem Mocsari

Dunaj, I.

Nibelungengasse št. 11.

V Trstu ga prodaja:

Ignacij Wohl, na borznem trgu 4.

THE MUTUAL
zavarovalna družba za življenje v New-York-u.
Ustanovljena 1842. Čisto vzajemna.

Splošno premoženje dne 1. januarja 1901.
1.607,625.487.39 kron.

Čisti dobiček v korist zavarovancev leta 1900.
42,873.909 kron.

Cela pokritna svota za vse v Avstriji zaključene zavarovan- ja je vložena pri c. kr. ministerijalnemu plačilnemu uradu na Dunaju.

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo
na Dunaju I., Lobkowitzplatz št. 1.

Karol Kavšek-a nasl.
Schneider & Verovšek
trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedeljskih strojev
Ljubljana
Dunajska cesta št. 16.

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih poljedeljskih strojev, v prvi vrsti **mline in preše za sadje in grozdje** najboljšega izdelka; potem gepeljne, slamoreznice, mlatilnice, trijerje, čistilnice, pluge (Sistem Saek) in sploh vse stroje za poljedelstvo po najnižjih tovarniških cenah in pod jamstvom za vsak kos.

Nad 200 različnih strojev v zalogi. Točna postrežba.
Ilustrovani slovenski ceniki brezplačno.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo

GORICA Gosposke ulice 7 **GORICA**

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno po- strežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

Hiša na prodaj,

prav v redu z dvema sobama in kuhinjo ter 72 klfr. obdelane zemlj v bližini Dreher- jeve pivovarne. Naslov so izvé pri upravi našega lista.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro- nastimi kolajnami

FRAN HLAVATY

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem vzoren izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popraviljanje starega obuvala.

Svoj k svojim!

Zaloga obuvala

v ulici Riborgo št. 2.

Pozor okoličani in tukajšnji Slo- venci! V mojej zalogi vdobite na izbor najcenejše in okusno izdelano obuvalo.

Sprejemam tudi naročbe po meri. Za mnogobrojne naročbe se toplo pri- poroča

Lovrenc Vodopivec.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik
tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
Borovlje (Ferlach) Koroško

svoje najboljšje in zanesljive **puške vseh zistemo in kalibrov**. Znamite in ojestrelne **puške za šibre, risanice, lovske kratke puške in dvo- cevke** za cele krogle iz dobrega kovanega maverijala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v **popraviljanje** vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, pre- delavam puške za nabijanje od spredaj v take za na- bijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brez- plačno in franko

Cene zmerne.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.
(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrei, umetne roke in noge, berglje, erna- nični pasovi, elastični pasovi in nogovice suspensori, elektroterapevitični aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov za kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

Pozor!

Častim si naznati slav. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbljena manufakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence

vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo po- češčalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem

F. Dobauschek,

trgovec z manufakturnim blagom.

Via Barriera vecchia 27 v Trstu.

Se govori Slovenski!

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr.

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestu- jejo po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6% in na vknjižbe po 5 1/2%. Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj. in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563.
Poštno-hran. račun št. 837.315.